

YTTRANDE

Datum

2017-03-22

Till

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1)

Sammanfattning

Sveriges Ingenjörer är måna om att det går att bo, leva och verka i hela landet. En livskraftig lands- och glesbygd bidrar till Sveriges välstånd.

- Vi ser behovet av en mångfald av insatser för att bryta avfolkning och regional utarmning. Frivillig organisering och samverkan lokalt är att föredra framför detaljstyrning nationellt ifrån.
- Vi *tillstyrker* vidare utredning av sänkta arbetsgivaravgifter samt avskrivning av studieskulder som incitament för människor att bosätta sig och arbeta i vissa delar av landet.
- Vi *avstyrker* förslaget att Sveriges lärosäten ska få krav på sig att inrätta lokala utbildningscentra för högre utbildning i samverkan med kommunerna.

Allmänna synpunkter

Vi ser behovet av en mångfald av insatser för att bryta avfolkning och öka det regionala näringslivets konkurrenskraft. Insatser kan initieras och genomföras av företag, det offentliga och civilsamhället, enskilt eller i samarbete. Ett exempel på det är vårt projekt ”*Den första ingenjören*” <http://www.denforstajngenjoren.se/> där små företag stötts att anställa sin första ingenjör. Det baseras på en studie som visat att i de företag som anställt sin första ingenjör ökade nettoomsättningen med över 500 procent och sysselsättningen ökade i genomsnitt med fem anställda. Metoden har testats och varit lyckosam i Jönköpingsregionen och ska nu spridas till andra delar av landet.

Grundläggande samhällsservice måste finnas i hela landet. Därtill måste förutsättningarna att bedriva näringsverksamhet vara goda. För ett stort och relativt glesbefolkat land som Sverige är det dock en omöjlighet att ha allt nära. Vi ser hellre att personrörlighet generellt uppmuntras och underlättas än att unga människor ska stanna kvar där de växt upp. Välavvägda incitament med målet att få fler utbildade och yrkesverksamma individer och företag att etablera sig på olika ställen i landet kan vara en del i detta. Avskrivning av studiemedel eller sänkning arbetsgivaravgifterna på vissa ställen i landet skulle kunna, med rätt utformning, öka attraktiviteten för inflyttning. Vi stödjer att detta utreds vidare. Bra pendlingsmöjligheter måste finnas och nya tekniker för att kommunicera digitalt behöver implementeras och vidareutvecklas.

Utbildningscentra för högre utbildning

Den regionala kompetensförsörjningen är en viktig fråga som behöver hanteras genom samverkan mellan olika aktörer. Däremot anser vi inte att det vore bra att ställa krav på lärosätena att inrätta lokala utbildningscentra för högre utbildning i samverkan med kommunerna.

För att bedriva högre utbildning behöver det finnas en kritisk massa av både studenter och kompetenta lärare för att få kvalitet i utbildningen. Dessutom är kopplingen till forskningen en komponent som inte får glömmas bort. Mindre utbildningscentrum blir också kostsamma. Krav på lärosätena att skapa ännu fler typer av utbildningar utspridda i landet riskerar dränera den resursmässigt redan ansträngda högre utbildningen. Det drabbar den ordinarie utbildningen som sker på campus eller i form av distansutbildningar.

Samverkan är en viktig komponent i lärosätenas uppdrag. Det är däremot inte statsmaktens roll att avgöra exakt vilken form denna samverkan ska ha och var detta ska ske. Om lärosäten hittar sätt att samverka med lokala företag, kommuner och tillsammans med dessa skapa någon form av akademier eller andra lösningar som kan spela en roll i att säkra en lokal kompetensförsörjning är detta positivt. Men det ska inte vara ett krav för lärosätena. Lärosätenas verksamhet får inte bli för splittrad och deras självständighet bör värnas. Högre utbildning får inte bli ett instrument för att bedriva regionalpolitik.

Josefin Utas
Utredare

Peter Larsson
Samhällspolitisk direktör